

NOTITS

Miljøministeriet
Departementet

J.nr. 2020-21357
Den 26. november 2020

Notits om Miljøstyrelsens redegørelse for hændelsesforløbet vedrørende sag om drikkevandsdirektivet

I forbindelse med afdækningen af sagen om brud på drikkevandsdirektivet vedr. dispensationer meddelt vandforsyninger, manglende handling på baggrund af EU-kommissionens udmeldinger samt manglende notificering af EU-Kommissionen, har Miljøministeriets departementet anmodet Miljøstyrelsen om en fuld redegørelse af hændelsesforløbet i forbindelse med sagsbehandlingen.

Redegørelsen, der nu er udarbejdet, har som minimum skulle adressere:

- En forvaltningsmæssig gennemgang, herunder en beskrivelse af forvaltning og procedurer, baggrund for, at kommunikation fra Kommissionen tilsyneladende ikke er bragt videre og implementeret i sagsbehandlingen samt en beskrivelse af relevante møder og orienteringer nationalt og med Kommissionen.
- En afklaring af problemets omfang, herunder hvorvidt alle relevante dispensationer er identificeret
- Planer for genopretning af området, herunder hvad Miljøstyrelsen har planer om at iværksætte af konkrete tiltag, dels for at bringe orden over den nuværende situation, og dels for at sikre, at en sådan situation ikke gentager sig

Miljøministeriets departement har foretaget en vurdering af redegørelsen, og kommer i det følgende ind på de forhold, som departementet særligt har hæftet sig ved.

Det skal indledningsvist fra departementet fastslås, at Miljøstyrelsens hidtidige forvaltning af området vurderes at være kritisabel. Den klare forventning er således, at Miljøstyrelsen prioriterer en fuldkommen genopretning af området.

Vurdering af Miljøstyrelsens redegørelse

Ved en gennemgang af Miljøstyrelsens redegørelse, har Miljøministeriets departement særligt hæftet sig ved nedenstående forhold.

- **Det er meget utilfredsstillende, at der igennem flere år ikke har været en klar procedure for at dele information fra deltagelse i tekniske møder ved EU-Kommissionen**

Ifølge redegørelsen bliver der ikke videregivet væsentlige informationer fra EU-møderne til ledelsen eller til en jurist i kontoret. Kontorchefen blev orienteret med et internt referat efter et møde i maj 2015, men EU-Kommissionens referater og præsentation blev ikke delt, ligesom direktionen ikke blev orienteret, selvom EU-Kommissionen udtrykkeligt opfordrede deltagerne til at informere vandværker og lokale myndigheder om, at dispensationer som udgangspunkt ikke længere var muligt. Det er efterfølgende ikke i regler eller vejledninger kommunikeret, at dispensationer efter EU-Kommissionens vurdering var begrænset til helt ekstraordinære situationer. I 2016 deltog Miljøstyrelsen ikke i mødet, hvor EU-Kommissionen gav endnu en præsentation om dispensationer. Der er ikke oplysninger på sagen om referatet eller hvorvidt præsentationen fra mødet er delt med chefen eller funktionsleder. Miljøministeriets departement noterer sig, at dette indgår i Miljøstyrelsen opfølgning.

- **Det er kritisabelt, at fortolkningen af reglerne - på trods af gentagende møder ved EU-Kommissionen og information på EU-Kommissionens hjemmeside - ikke giver anledning til en juridiske vurdering. Dette som minimum på det tidspunkt, hvor antallet af dispensationer fra kommunerne stiger og hvor man i 2017 reviderer reglerne i bekendtgørelsen.**

Det fremgår af redegørelsen, at der på intet tidspunkt er foretaget en aktiv refleksion over fortolkningen af EU-Kommissionens regler. Det fremgår ikke, at der er stillet spørgsmål til EU-Kommissionen omkring den retslige ramme for "sene dispensationer". Såfremt der ikke fra EU-Kommissionens side har været anført en retslig ramme for den fortsatte afgivelse af dispensationer, burde Miljøstyrelsen have taget initiativ til dette, også ud fra den betragtning, at grundvandsovervågningen i Danmark er dynamisk, og at der løbende identificeres nye stoffer, som vandværkerne skal teste for.

Som det også fremgår af redegørelsen, er opgaven nu placeret i Miljøministeriets departement, der vil sikre korrekt implementering af drikkevandsdirektivet.

- **Det er kritisabelt, at der ikke foreligger procedurer, der sikrer rettidige notifikationer til EU for både dispensationer til større vandværker og meddelelser om 2. gangs dispensationer, når det frem til nu har været Miljøstyrelsens forståelse at dispensationer efter direktivets krav var mulige.**

Efter Rigsrevisionens beretning fra december 2019 blev det i en forvaltningsgennemgang på området identificeret, at der manglede en procedure for notifikationer til EU-Kommissionen. Miljøstyrelsen har indsendt en procedure fra 2020, som udelukkende forholder sig til dispensation til større vandværker. Der fremgår ikke en procedure for 2. gangs dispensationer. Proceduren indeholder ikke en stillingtagen om dispensationen er til bekendtgørelsens bilag eller til direktivets krav.

I 2017 kom der en dispensation fra et større vandværk, som efter Miljøstyrelsens daværende forståelse af direktivet burde være notificeret til EU-Kommissionen senest den 24. december 2017. Siden er der indkommet yderligere 4 dispensationer i januar 2018, som skulle have været notificeret i marts 2018 efter bekendtgørelsens regler. Af redegørelsen fremgår det, at sagerne blev notificeret i maj 2020, men det fremgår ikke, om notificeringerne forholdte sig til EU-Kommissionens udmeldinger om sene dispensationer og hvorfor disse dispensationer var nødvendige i forhold til direktivets krav. Departementet har efterfølgende orienteret EU-Kommissionen om, at dispensationer ikke var meddelt til nedbrydningsprodukter omfattet af direktivets krav.

Procedure for 2. gangs dispensationer

Det fremgår af redegørelsen, at Miljøstyrelsen i 2017 skriver opgaven med notificeringer af dispensationer til større vandværker ind i bekendtgørelsen. Dette giver dog ikke anledning til at opgaven ansvarsplaceres, ligesom der ikke følges op med en procedure for notificeringen.

Det fremgår videre af redegørelsen, at samtidig med, at opgaven med notificeringer af dispensationer til større vandværk blev skrevet ind i bekendtgørelsen, udgik bestemmelsen om, at Miljøstyrelsen skulle meddele alle 2. gangs dispensationer til EU-kommissionen. Det fremgår af et skriftlig svar fra en tidligere medarbejder givet i forbindelse med redegørelsen, at bestemmelsen vurderedes overflødig som følge af, at den fremgik af en vejledning og der ikke var en frist. Det fremgår ikke klart af redegørelsen, hvorvidt den udgåede bestemmelse vedrørte den ellers manglende implementering af direktivets krav om, at der til grund for alle 2. gangs dispensationer skal sendes en revision og en begrundelse om beslutningen til EU-Kommissionen. I al fald stiller departement sig spørgende over for vurderingen om at lade denne bestemmelse udgå med henvisning til, at den også fremgik af en vejledning. I denne forbindelse er departementet uenig i redegørelsens udsagn om, at direktivet er implementeret tekstnært, idet direktivets bestemmelse om, at der til grund for alle 2. gangs dispensationer skal sendes en revision og en begrundelse om beslutningen til EU-Kommissionen, mangler i drikkevandsbekendtgørelsen. Ligeledes er der i den danske bekendtgørelse henvist til dispensationsmuligheder for tre bilag i bekendtgørelsen, men det er ikke umiddelbart muligt at identificere stofferne på bilag 1B samt stoffer, hvor kravværdien efter et sundhedshensyn i drikkevandsdirektivets artikel 5, stk. 3, som der ifølge direktivets artikel 9 kan dispenseres fra.

Videre bemærkes, at meddelelse om alle 2. gangs dispensationer til EU-Kommissionen fremgår af vejledningen¹ til bekendtgørelsen, men denne opgave er ikke ansvarsplaceret og som nævnt ovenfor er der ikke en procedure for identifikation og sagsbehandling af 2.gangs dispensationer.

- **Det er utilfredsstillende, at Miljøstyrelsen ikke har haft kendskab til alle dispensationer givet i periode 2013-2020. Det er i redegørelsen uklart, om det skyldes manglende modtagelse af dispensationerne, eller at Miljøstyrelsen ikke har kunnet identificere dem tidligere, og at dispensationer derfor ikke har fremgået af de oversigter, Miljøstyrelsen tidligere har sendt til departementet.**

Der er efter en henvendelse fra Miljøstyrelsen til kommunerne modtaget oplysninger om yderligere 22 dispensationer, heraf er de 12 gældende dispensationer og de 7 vurderes ikke at være i overensstemmelse med drikkevandsdirektivet. Dispensationerne er ikke fundet i Miljøstyrelsens journalsystem. For et af nedbrydningsprodukterne er der dog opstået tvivl om, stoffet (dimethylsulfamid- DMS og BAM) er omfattet af direktivets krav til relevante nedbrydningsprodukter. Dette vil blive afklaret i forbindelse med departementets videre arbejde med en ny drikkevandsbekendtgørelse. Der er 12 gældende dispensationer til DMS og BAM.

Miljøministeriets departement har noteret, at Miljøstyrelsen som opfølgning på Rigsrevisionens beretning fra december 2019 har udarbejdet en procedure, der kan anvendes fremadrettet til at få journaliseret og sagsbehandlet på dispensationer. Miljøstyrelsen har angivet at de vil udarbejde en grundig vejledning og lejlighedsvis opfølgning hos kommunerne for at sikre, at der er den nødvendige opmærksomhed på området.

¹ NST Vejledning om Vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg fra 2014

Sammenfatning

Sammenfattende kan det på baggrund af redegørelsen konstateres, at Miljøstyrelsens forvaltning af drikkevandsområdet igennem en årrække har været kritisabel.

Der skulle have været sikret en klar procedure for informationsdeling fra deltagelse i tekniske møder ved EU-kommissionen. Ligeledes skulle fortolkningen af EU-reglerne have givet anledning til en juridisk vurdering, som minimum ved revisionen af reglerne i bekendtgørelsen i 2017.

For så vidt angår notifikationer til EU, skulle der have været implementeret procedurer, der sikrede rettidige notifikationer for både dispensationer til større vandværker og meddelelser om 2. gangs dispensationer, og endelig skulle Miljøstyrelsen have haft et klarere overblik over afgivne dispensationer. Dette understreges af, at der i forbindelse med udarbejdelse af redegørelsen er identificeret yderligere 22 dispensationer.